

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. An Angeli intelligant per species infusas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

eaque intra millefimam horæ partem posse decurrere; poterit Angelus perfectior, qui pro Sphæra activitatis habet 1000. milliaria, eodem temporis spatio 1000. milliaria percurrere, atqui ille est motus velocior, per quem breviori tempore majus spatium pertransitur: ergo.

12. Inferes quartò. Potentiam executivam seu loco motivam Angeli non esse distinctam ab ipsius intellectu practico.

Ratio est primò. Quia motus localis Angeli consistit in operatione intellectus practici formaliter immanente, & virtualiter transeunte: ergo & potentia locomotiva ab intellectu practico non distinguitur. Consequentia patet. Antecedens probatur. Imperium est actus intellectus practici: sed operatio Angeli, quæ localiter movetur, est ipsum imperium. ergo. majorem suppono ex Traçt. de actibus humanis. minor probatur. ope-

ratio Angeli virtualiter transiens debet esse operatio intellectualis pertinens ad executionem: sed alia ejusmodi non est assignabilis præter imperium: omnis enim alia operatio aut præcedit, aut subsequitur actum imperii. Si subsequitur, aut est actus alicujus virtutis corporeæ, aut applicatio ad ipsum; sed neutri locus est in Angelo. Si præcedit, tunc pertinet ad ordinem intentionis.

Ratio est secundò: Ratio distinguendi in homine potentiam executivam & locomotivam à potentia intellectiva est specialis difficultas executionis residens in membris corporeis: hæc cessat in Angelo: ergo.

Tertiò. Potentia locomotiva distincta ab intellectu, pertinet ad gradum vite sensitivæ; ergo unde exulat vita sensitiva, etiam illa profecti debet.

DISPUTATIO XXIX.

DE

Medio cognitionis Angelicæ.

Ad q. 54. & seq.

EXpositis, quæ ad Angeli substantiam, sive in se spectatam, sive ad corpora & loca comparatam pertinent, procedimus cum S. D. ad considerandam primariam ipsius operationem, nempe cognitionem, ubi primò quæ de quidditate q. 54. deinde, quæ de medio seu specie q. 55. tractavit, expendemus.

ARTICULUS I.

An Angeli intelligant per species infusas?

SUMMARI A.

1. Intelligere Angeli distinctum ab ejus substantia.
2. Item ab ejus esse.
3. Intellectus quoque Angeli distinguitur ab ejus essentia.
4. Non distinguuntur in Angelo intellectus agens & patiens.
5. Angelus necessario habet species intelligibiles suæ essentia superadditas.
6. Non ab objectis acceptas.
7. Sed initio suæ creationis infusas.
8. Substantia Angelica est adhuc incompleta ad cognitionem omnis entis.
9. Formare species est perfectio cum imperfectione.
10. Disparitas inter objecta sensibilia & intelligibilia.
11. Non sequuntur ex infusis speciebus infinita species.
12. Cognitione secretorum & contingentium dependet a certis conditionibus.
13. Ista species non sunt Angelicæ proprietates.
14. Quamvis dici possint connaturales.

§. I.

Quidditas tum intellectus, tum cognitionis Angelicæ.

1. Suppono primò. Intelligere Angeli realiter distingui ab ejus substantia. Ut habet S. D. q. 54.

a. 1. Ratio est primò: quòd si intelligere esset substantia Angeli, Angelus esset actus purus: hoc implicat: ergo. Sequela probatur. Intelligere secundum se dicit purissimam actualitatem: ergo si Angeli substantia est suum intelligere, est actus purus.

Ratio est secundò. Angelus non est suum esse; ergo nec suum intelligere. Consequentia probatur. Tum quia intelligere est actualitas purior, aut æquè pura, quàm esse; tum quia intelligere plus distat à substantia Angeli, quàm esse, estque posterius, quàm esse.

Suppono secundò, quòd intelligere Angeli non sit ejus esse. S. D. a. 2. Ratio est primò. Esse Angeli, ut cujuslibet creature, est determinatum ad unum, nempe ad certam essentiam; intelligere est indeterminatum, & indifferens ad infinita objecta, formæque repræsentandas; ergo non hoc idem. Secundò. Angelus mutat suas intellectiones, non mutat suum esse; ergo distinguuntur. Tertiò. Visio beatifica est perfectissima intellectio Angeli; nec tamen est ejus esse: ergo nec alia intellectio.

Suppono tertiò. Intellectum Angeli distingui ab ejus substantia. S. D. a. 3. Sequitur ex prædicta conclusione: Illæ potentia realiter distinguuntur, quarum actus adequati realiter distinguuntur; sed esse, quod est actus adequatus essentia, in Angeli.

Angelo realiter distinguitur ab intelligere, quod est actus ad equatam potentiam intellectivam: ergo etiam essentia & intellectus realiter distinguuntur.

Suppono quarto. In Angelo non esse distinctionem intellectus agentis & patientis. S. D. hic a. 4. Ratio est: ubi intellectio non fit per conversionem ad phantasmata, ibi non est necessitas ratio ponendi intellectum patientem & agentem; sed intellectio Angelorum hoc modo non fit: ergo.

§. II.

Adstruuntur species infuse.

CONCLUSIO I. *Angelus ad cognoscenda obiecta se distincta imago species suae essentiae superadditur.* S. D. hic q. 55. a. 1. Ratio est. Ut Angelus cognoscat obiecta à se distincta, debet illa intra ipsius intellectum fieri intentionaliter praesentia vel per seipsa, vel per suam essentiam, vel per species distinctas & superadditas. Non primum; nullum enim obiectum praeter DEUM, ipsamque Angeli substantiam ipsius intellectui uniter aut illabitur. Non secundum: ut enim Angeli substantia alia omnia obiecta per modum imaginis repraesentaret, deberet illa in se continere, quemadmodum Divina essentia ideo alia à se per modum causae exemplaris, & ideae repraesentat, quia illa in se eminenter continet: atqui essentia Angelica alia à se continere nec formaliter nec eminenter potest. Non formaliter, cum per propriam formalem differentiam ab omni alio sit distincta. Non eminenter, quia non nisi Ens primum & illimitatum est ratio & causa superior, in qua rerum differentia primò diversa continentur.

CONCLUSIO II. Non tamen illae species possunt ab ipsis obiectis esse acceptae. Veluti docet S. D. a. 2. ex D. Dionysio c. 7. de Divi. Nomin. dicente: *Angeli non congregant Divinam cognitionem à rebus divinis & sensibilibus.*

Ratio est: quod si Angelus acciperet Speciem ab obiecto, id fieret, vel quia ipse intellectus Angeli speciem produceret, & abstraheret ab obiecto; quemadmodum fit ab intellectu agente hominis. Vel quia species produceretur ab obiecto, quemadmodum obiecta sensibilia sui species immittunt in sensum. Neutrum potest dici. Non primum, quia, ut patet in cognitione animae rationalis, quod intellectus agens producat huius determinati obiecti speciem, causa est, quia per praevidiam sensibilem cognitionem phantasiae obiectivè determinatur, ut huius potius, quam alterius obiecti speciem à phantasmate abstrahat. Hoc autem in Angelo locum non invenit. Non secundum, aut enim obiectum est spirituale, aut materiale. Si materiale, non potest producere speciem spirituales, qualem requirit intellectus Angelicus. Si spirituale, tunc deberet speciem educere ex intellectu ipsius Angeli, sed hoc non potest; operari quippe in substantiam & intellectum Angeli illi soli in solidum convenit, qui intra ejus terminos illabitur, suaque virtute creativa conservat DEUS solus.

Habet ergo species à DEO in primordio creationis infusas; veluti significatur Ezech. 28. ubi iuxta PP. interpretationem sub figura Regis Tyri

de Lucifero dicitur: *Tu signaculum similitudinis plenus sapientia, & perfectus decore, in deliciis Paradisei DEL fuisisti à die conditionis tuae.* Plenitudo verò decoris & sapientiae includit perfectum apparatus specierum intelligibilem, rerum omnium naturas particulatim repraesentantium.

Ratio quoque (praeter alterius qualiscunque modi repugnantiam primò ostensam) ex S. D. est primò. Modus operandi sequitur modum essendi: ergo cum Angelus à primordio suae creationis simul obtineat omnem perfectionem pertinentem ad modum essendi, eodem modo habebit omnem perfectionem pertinentem ad modum operandi. Secundò. Intellectus comparatur ad formam intelligibilem, sicut potentia physica ad formam spirituales; sed substantiae supremæ in ordine substantiae corporeae, nempe corpora caelestia habent ab initio creationis potentiam totaliter expletam per formam substantialem; ergo etiam substantia suprema in ordine intellectuali habet à primo instanti suae creationis potentiam intellectivam totaliter expletam per formas intelligibiles, h. e. species.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Objectiones primò: Substantia radicaliter intellectiva totius entis non potest comprehensive cognosci, nisi cognoscat omne ens tanquam terminus illius intellectivitatis: sed Angelus per suam substantiam cognoscit eandem substantiam, tanquam radicaliter intellectivam omnis entis; ergo etiam per suam substantiam absque specie superaddita cognoscit omne ens.

Respondeo, negando majorem; cum enim substantia radicaliter intellectiva omnis entis sit adhuc proxime incompleta in ordine ad quodlibet obiectum in particulari, idcirco ipsa comprehensio non sequitur comprehendi omne ens distinctè in particulari, sed tantum in confuso sub communi ratione entis. Alias sequeretur, quod sicut Angelus se ipsum semper actu, & naturaliter comprehendit; sic etiam semper esset in actu cognoscendi omne ens possibile.

Objectiones secundo. Perfectio, quae convenit intelligenti inferiori, non debet denegari intelligenti superiori: sed species rerum habere à se productas est quaedam perfectio intellectus humani: ergo haec perfectio non debet denegari intelligenti Angelicis.

Respondeo distinguendo majorem. Si sit perfectio simpliciter talis, concedo, si sit perfectio secundum quid, h. e. habens admixtam imperfectionem proveniente ex conditione talis naturae, nego majorem; sed habere species à se productas est quaedam perfectio secundum quid, cum admixta imperfectione sensitivae cognitionis ex conditione unionis cum corpore, concedo, perfectio simpliciter talis proveniens ex natura intellectus ut sic, nego minorem & consequens.

Sed dices: Sequeretur saltem Angelicum intellectum fore imperfectiorem humano, supposito, quod DEUS nullas species ipsi infunderet, vel infusas auferret: in hac quippe hypothesi, posset intellectus humanus propriis viribus aliquorum obiectorum species, hisque mediantibus eorum cognitionem comparare, quod non posset intellectus Angelicus.

Respon-

Respondeo in illa hypothese intellectum Angelicum fore secundum quid imperfectiorem, quod actu careret speciebus alia se representantibus; simpliciter tamen perfectiorem, quia & seipsum modo longè perfectiori cognosceret, & haberet radicalem inclinationem ac capacitatem ad habendas species longè perfectiores, quam conveniat naturæ humanæ.

10. Objicies tertio. Objecta sensibilia habent efficaciam ex se diffundendi species sensibiles: ergo etiam objecta intelligibilia habent efficaciam ex se diffundendi species intelligibiles in intellectum Angelicum.

Respondeo negando paritatem. Nam potentia sensitiva seu materialis, sicut ab agente materiali fuit producta, ita etiam subest activitati objecti sensibilis materialis, adeoque per educationem specierum sensibilium ab eodem immutari potest: ac intellectus spiritualis Angeli, sicut consequitur actionem creativam DEI, ita à nullo extrinseco agente quam DEO se patitur immutari.

11. Objicies quarto. Sequeretur primo. Angelum habere fermè infinitas species, cum ejus cognitio versetur circa objecta propemodum infinita. Secundo. Angelum naturaliter cognoscere futura contingentia & secreta cordium; ea quippe naturaliter cognoscit, quorum inditas habet species naturales; sed habet etiam istorum objectorum species inditas: ergo.

Respondeo ad 1. plura objecta Angelo per unam speciem representari v. g. omnia individua Leonum per unam speciem representativam totius naturæ Leoninæ, &c. unde non sequitur illarum.

2. Respondeo ad 2. negatè utraq; sequelâ distinguendo majorem probationis: eorum habet naturalem cognitionem, quorum habet species, si adsint conditiones ad objecta in actu secundo representanda, concedo, secus, nego. quales autem sint illæ conditiones constabit ex disput. seq.

§. IV.

Corollaria.

13. Inferes primo. Species Angelicas non fluere ad instar proprietatum ex Angeli essentia: ita

colligitur ex verbis Doctoris Angelici infr. q. 89 a. 1. ad 3. & a. 3. in C. dicentis: *illas species esse ex influentia Divini luminis participatas & infusas.*

Ratio est primo. Quilibet essentia est ab intrinseco determinata ad suas proprietates: sed Angelus non est ab intrinseco determinatus ad suas species: ergo illæ non se habent ut proprietates. Minor probatur. Angelus non est magis determinatus ad species, quam ad cognitionem objectorum, siquidem species, ut essentialiter imago sui objecti, deservit cognitioni, & datur propter ipsam; atqui Angelus non est ab intrinseco determinatus ad cognitionem horum objectorum: cum objecta sint à DEO libere posita, destruibilia, & multiplicabilia in infinitum: unde quod Angeli habeant cognitionem, & specierum omnium in hoc mundo existentium, provenit ex suppositione liberi decreti, quo DEUS voluit condere hoc universum, tot talibusque speciebus instructum, in eoque Angelos collocare: quod si vel extra omne Universum, vel in alio mundo Angelos condidisset, etiam istorum objectorum species non accepissent. Nec prorsus inde species rectè dicuntur proprietates Angelicæ, cum proprietates essentia necessariò, invariabiliter, & ab intrinseco competat.

Secundo. Proprietates se tenent ex parte essentia, ex qua tanquam principio emanativo resultant; e contra species intelligibiles tenentur ex parte objecti, & ad essentiam seu intellectum Angeli tanquam ad potentiam purè passivam, & le actuabilem comparantur, non igitur sunt ipsius proprietates.

Inferes secundo. Species tamen rectè dicuntur Angelo connaturales: non quia ab essentia Angeli fluunt, seu à principio emanativo; sed primo quidem, quia perficiunt intellectum Angelicum, tanquam potentiam passivam à se connaturalem perfectibilem; Secundo, quia à DEO intenduntur juxta intrinsecam exigentiam naturæ Angelicæ, quæ propter suam summam perfectionem potest, ut intellectivæ potentia: capacitas ab initio creationis sit per formas intelligibiles simul expletæ in actu primo completa. Quæ obijciuntur, levia sunt, & à Philosophis in Tract. de anima passim solvuntur.

ARTICULUS II.

An perfectior Angelus habeat Species universales?

SUMMARI A.

1. Notio universalitatis in specie intelligibili.
2. Ejus possibilitas ostenditur.
3. Talis species dicitur perfectionem.
4. Angelus intelligit per species universales.
5. Perfectior per universales.
6. Universalitas in essendo est imperfectio.
7. Non sequitur, quod Angelus omnia possit cognoscere per suam substantiam.
8. Species intelligibilis sumit unitatem ab objecto in esse objecti.
9. Quid dicendum in casu, quo DEUS crearet inferiores Angelos?

§. I.

Exponitur universalitas Speciei.

NON loquimur de universalitate cognitionis ex parte objecti, & naturæ cognitæ, per quam natura communis à suis inferioribus particulis cognoscitur, idèque universalis in essendo denominatur: sed de universalitate cognitionis ex parte mediæ cognoscendæ, sive speciei, per quam una eademque species plura objecta, & quidditates specificas secundum ultimas earum differentias clarè & distinctè obijcit cognitioni, idèque dicitur universalis in representando. De